

יוסי שלום צור

אמונתך בלילות

לחיות באמונה

דברי חיזוק והתעוררות לשבת מתוך הספר "אמונתך בלילות" לר' יוסי שלום צור הי"ו
לקבלת מאמרים נוספים ולהקדשה של דפים ניתן לפנות למייל:

haorhayomi@gmail.com

י"ב בחשוון

מספרים על ר' ישראל מסלנט זצ"ל, שבימי ביקורו בקובנה, כשהתארח אצל אחד מתלמידיו שהיה עשיר גדול. היה מצמצם מאד בשפיכת המים על ידיו כשנטלם לסעודה, ממש עד כדי רביעית מים בצמצום.

כשהרגיש בזה בעל הבית, פנה אליו בשאלה ואמר: מדוע אין כבוד תורתו מהדר גם בביתו ליטול ידיו בשפע כמנהגו בביתו תמיד? וכמו שכתוב בגמרא: "אמר רב חסדא, אני נטלתי מלא חופנים מים ונתנו לי מן השמים מלא חופנים ברכה ועושר".

השיב לו ר' ישראל: ראיתי כי המשרתת היהודיה מביאה מים ממרחק במעלה ההר והיא קורסת וכורעת תחת כובד משא הדליים, כאשר היא נושאת אותם על כתפיה. ואין זה מן הנכון להדר במצוות על חשבון אחרים, יגיעתם וטירחתם.

גם אצל אברהם אבינו אפשר לראות, שבכל הדברים שהוא עשה בעצמו: "ואקחה פת לחם...ואל הבקר רץ אברהם" הוא עשה זאת בזריזות ובנדיבות. אך כשכיבדו במים כתוב: "יוקח נא מעט מים" למה מעט מים, הרי היה חוס כבוד מאד והם ודאי היו צמאים? אלא בגלל "יוקח", לא הוא לקח, אלא מישהו אחר. ואם מישהו אחר עושה זאת לא ראוי להטריחו יתר על המידה.

אני מרגיש שהנקודה של הידור על חשבון האחר מצויה מאד בימנו, ביחוד בנושא הכשרויות האין סופיות. לכל שלושה אנשים יש היום בד"צ, עם הידורים והקפדות מכאן ועד להודעה חדשה. ואם אחד מתארח אצל השני...הוא חס וחלילה לא יאכל את הבד"צ השני, הרי עדיף להעליב את המארח. וקל וחומר כשמדובר בהזמנה לארוחה בתוך המשפחה.

אך הגישה החשובה בעיניי שקוראת לא להדר על חשבון האחר, מוצאת את ביטויה בהרבה תחומים ולא רק בכשרות וצריך לתת עליה את הדעת. לדוגמא, שתי משפחות יוצאות יחדיו לטיול בצפון. בתחילת הדרך הן מסכמות על מסלול הנסיעה הקצר ביותר. אך הרכב המוביל, מחליט שבגלל הנוף היפה הוא רוצה להאריך בכמה קילומטרים את הנסיעה...הם יגיעו ליעד וזה בסך הכל עוד כמה דקות נסיעה...הרי חבל לפספס פריחה נפלאה שכזו. אך מי נתן לך רשות להאריך את מסלול הנסיעה ולעשות אותה מהנה יותר על חשבון הדלק של החבר שלך?

דוגמא נוספת, נניח שלכם ולשכנים ישנה חניה מקבילה שמופרדת בפס לבן. אם אחד השכנים "יהדר" ויחנה בדיוק על חצי מהפס הלבן – כי זה מלוא השטח שהוקצה לו. אז השכן השני יתקשה מעט בפתיחת הדלת כשהוא יחנה לצידו. אומנם זה מותר, אך מה אכפת לך לחנות עשרים ס"מ יותר בצד שלך ולתת גם לשכן לצאת בקלות מרכבו?

דוגמא נוספת, להתקלח לכבוד שבת זה מהדברים שמצווה לעשות כהכנה לשבת קודש. מי שאינו יכול לטבול במקווה (כגון: זקן או חולה), יכול לשפוך על גופו תשעה קבין, שהם שלוש עשרה וחצי ליטרים ללא הפסקה אפילו תחת המקלחת ועולה לו טבילה (בא"ח ניצבים ג'). אך מדוע אתה מתעקש "לטבול" ולבזבז הרבה מים חמים, ושכל אלו שיכנסו אחריו יתקלחו לכבוד שבת במים פושרים או קרים?

דוגמאות יש בלי סוף. אך חייבים להפנים שמצד אחד הידור זה דבר נפלא מאד, כי הוא מגלה באמת את הקשר הפנימי והחזק של האדם למצווה או למעשה שהוא עושה. אך כל עוד זה נעשה על חשבונך, על חשבון זמנך, ממוןך, ריגשותיך וכו'. אך כשזה נוגע לרגשותיהם, ממונם וזמנם של אחרים. ההידור האמיתי הוא, לכבוש את יצר ההידור, לוותר, ולהיות רגיל כמו כולם. ובטוחני שמי שיצליח לכבוש את יצר ההידור כאשר הוא בא על חשבון האחר. יראה אחרי מאה ועשרים, כמה הוד והדר וכמה שכר יתנו לו על מצווה שאומנם לא עשה בהידור, אך עם "לב למהדרין".

י"ג בחשוון

כמה פעמים בחייכם הייתם במצב, שעסקתם בעבודה כל שהיא זמן ממושך, ולאחר שסימתם את עבודתכם, "בדקה התשעים" מישהו התקשר אליכם, ביקש מכם, נכנס לחנות שלכם, עיכב אתכם בדרך הביתה, וביקש או אולי אפילו התחנן שתעשו משהו בשבילו. איך הגבתם? האם עזרתם לו למרות שהדבר היה כרוך בעיכוב ובטרחה מצידכם או שאמרתם לו...תבוא בפעם אחרת והשארתם אותו ללא מענה...

שמעתי סיפור על אדם שהייתה לו בת שהגיעה לפירקה. היא כבר הגיעה לגיל 31 ובשל כך הוריה התקשו מאד למצוא לה זיווג הגון. לאחר שנים רבות של נסיונות, ב"ה עלה ביד הוריה למצוא לה חתן צעיר בן 26, בחור ישיבה, בעל מידות טובות ומשפחה טובה...ממש "ענבי הגפן בענבי הגפן". כמובן שהשמחה בשני הצדדים הייתה גדולה ביותר וראו בחוש ממש איך הקב"ה מזווג זיווגים. נחזור לרגע אחרה בזמן...

בשנת תש"ח הייתה עניות נוראה בירושלים, והיו משפחות שהגיעו עד כדי פת לחם. בבתים לא היו ברזים כמו שיש היום, והיו צריכים ללכת לבאר לשאוב את המים, דבר שהיה כרוך בטירחה גדולה ביותר.

באותה שכונה בירושלים, היה זקן אחד שהיה ממונה על שאיבת המים. ופעם אחת ביום, הוא היה יורד לבאר על מנת לשאוב ממנה מים. את המים קצבו לכל תושבי השכונה לפי מספר הנפשות של כל משפחה. כל משפחה הגישה בתורה את הדלי והוא היה ממלאו.

יום אחד, לאחר שסיים את עבודתו ועלה מן הבאר, הוא הבחין בילד קטן בוכה בכי תמרורים. הוא פנה אליו ושאלו - מדוע הוא בוכה כל כך? הילד ענה לו שכבר יומיים לא הגיעה טיפת מים לפיו ואם לא ישתה תכף ומיד, ימות חס וחלילה. כששמע שואב המים את דברי הילד, הם נכנסו ללבו והוא החליט שלמרות הטרחה הגדולה הכרוכה בדבר, הוא ירד שוב אל באר המים, על מנת להעלות לו כוס מים גדולה - וכך עשה!

הילד שתה לרוויה והודה לו מעומק לבו - "דע לך שהצלת את נפשי ממוות" - אמר לו. כעת נחזור לסיפור הראשון. לפני שנתיים, אותו אב שאירס את בתו סיפר, שקיבל שיחת טלפון מיהודי זקן ששמע שיש לו בת מבוגרת שמחפשת חתן ולא כל כך הולך לה...והוא רצה לעזור לה בכל דרך אפשרית. האב סיפר לו מעט על בתו, ומאז הוא היה מציע לו הצעות עבודה.

כמובן שכל ההצעות נדחו בזו אחר זו ולא נראה חתן באופק...אך לפני שנה הוא הציע לו את החתן המיועד שעמד להתארס עימה. אותו אב סיפר, שהוא הרגיש שאותו זקן באמת עשה מעל ומעבר על מנת שהשידוך יצא לפועל. ואכן מאמציו נשאו פרי ובתו התחתנה לבסוף.

שמחתו של האב הייתה גדולה מאד אך היא גדלה שבעתיים כאשר נודע לו **שאותו הזקן, הוא למעשה אותו ילד קטן שעמד למות בצמא, שאבא שלו (הסבא של הכלה) השקה אותו והצילו ממיתה בצמא.**

אני בטוח שלאחר שקראתם את הסיפור הזה, תהיו הרבה יותר סבלניים ומתחשבים במצוקתו של האחר. וזאת למרות שכשמגיעים לסיטואציה כזו בפועל, הבקשה של האחר, לא נראת כל כך חשובה ודחופה. פעמים רבות אין כאן שאלה של חיים ומוות, והיא ודאי לא יותר חשובה מהזמן או הכח שלכם, כך נדמה.

דעו, כי **הקב"ה משלם שכר לאלפים**, וגם אם לא תזכו לראות איך מהטובה הקטנה הזו שעשיתם צמח חסד גדול, בניכם או נכדכם יזכו לתפוס את ה"בומרנג" של החסד שזרקתם למישהו.

י"ד בחשוון

ראיתי דברים נפלאים ב"נועם שיח" בשם הרה"ג ר' שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב-לייקווד, שמסביר מדוע יש לנו שתי עיניים.

כולנו יודעים שבלעם הרשע היה "סתום עין", כלומר שהיה עיוור באחת מעיניו. כשהיה בית המקדש קיים הייתה מצוות ראייה, לראות את פני ה' ברגל שלוש פעמים בשנה ואף היו מביאים קורבן על כך. וכתוב במסכת חגיגה (דף ד' ע"ב), שסומא באחת מעיניו פטור מן הראיה.

יש אימרה נוראה ממרן הגה"ק מאוסטראווצא זי"ע, **שהאדם נברא עם שתי עינים, כי בעין אחת הוא צריך לראות גדלות הבורא ובעינו השניה הוא צריך לראות שפלות עצמו** – ואם האדם הוא סומא באחת מעיניו, דהיינו שרק יסתכל על גדלות הבורא, הוא לא יוכל להסתכל על שפלות עצמו, וזה לא טוב.

בלעם הסתכל אומנם על גדלות הבורא, אך הוא לא הסתכל על שפלות עצמו. ואפשר להגיד שהוא ראה רק את מה שחסר לו, ולא את כל מה שהקב"ה כבר נתן לו.

עכשיו ניתן להבין יותר טוב מדוע "סומא באחת מעיניו פטור מראיה" – היינו שהוא פטור מעליה לרגל. כי מי שהוא סומא באחת מעיניו, והוא רואה רק את מה שחסר לו ולא את מה שיש לו, הוא פטור מעליה לרגל. כי לא שייך לעלות לראות את פני ה' באדם שרואה תמיד רק את חסרונותיו ולא את מעלותיו, ואינו מכיר בטובות שהקב"ה נתן לו. רק כשהאדם מכיר בטוב שהקב"ה נתן לו, הוא יכול לבוא בשמחה אמיתית ברגל להודות לו על כך.

הנקודה הזו של ההסתכלות על "חצי הכוס המלאה", היא עבודה שנמשכת כל החיים. זו עבודה קשה מאד, ובייחוד בדור שיש שפע ותחרות. פעמים רבות אנשים עושים השוואות, מסתכלים מימינה ושמאלה לבדוק מדוע הדשא הסנטטי של השכן ירוק יותר?

הבעיה מתחילה בכך שאיננו מבינים, שלכל אחד מאיתנו הקב"ה תיכנן מסלול משלו. לכל אחד יש כיוון אחר ומשימה אחרת שממנה נגזרים כל הדברים האחרים: מתי נתחתן ועם מי, וכמה ילדים יהיו לנו ובמה נעבוד וכמה נרוויח ואילו נסיונות יהיו לנו בהמשך.

ומשל למה הדבר דומה, לאדם שירצה להגיע לירושלים מתל אביב. ולשם כך הוא יעלה על רכבת מתל אביב לירושלים שנוסעת דרומה במהירות של 80 קמ"ש. ומולו תחלוף רכבת לנהריה במהירות גבוהה של 150 קמ"ש. זו תהיה מחשבת שטות, אם האדם יקנא במהירות של הרכבת לנהריה, ובגלל קנאתו ירצה לנסוע בה ולא ברכבת לירושלים. וכי מה הוא יעשה בנהריה? כל החיים שלו בירושלים המשפחה העבודה וכו', זה הכיוון ההפוך מבחינתו. נכון שהרכבת השניה נוסעת יותר מהר, אך זה בגלל שהיא צריכה לגמוע מרחק רב יותר מאשר ת"א – ירושלים. והיעד שלה הוא שלה, ולא שלך אתה צריך למקום אחר!

כדי להגיע ליעד שלנו בעולם הזה, ליעד שלשמו נשמתנו נשלחה לכאן, אנחנו צריכים להיות שמחים ברכבת בה אנו נוסעים, בתא ובכיסא בו אנו יושבים. בין אם הוא ליד החלון ובין אם הוא ליד המעבר, בין אם הוא רחוק מהקטר ובין אם הוא קרוב ליציאה. בין אם אנחנו צריכים לרדת עוד חמש תחנות ובין אם אנחנו נרד רק בתחנה הסופית.

אני חושב שכל אחד מאיתנו צריך להכין לעצמו שלט ולתלות מול המיטה שלו, כדי שיראה אותו מיד בקומו מהמיטה. שלט בו כתוב: "היום אני נוסע במסלול שהקב"ה הכין לי". ליטול ידים, לקחת את הכרטיס ולהגיד: "ברוך אתה... הנותן לשכויי בינה להבחין בין יום ובין לילה" – בין המסלול שהקב"ה הטווה לי שהוא בחינת "יום", ובין מסלולים של אנשים אחרים שאולי פעמים אני "פוזלים" לעברם, שהם עבורי בחינת "לילה"... ולא אגיע איתם לשום מקום. ומי שמבין את זה, יכול להמשיך לברך "פוקח עיוורים"...

יהי רצון שנוזכה להבין שלכל אחד ה' נתן כוחות ונסיונות, על מנת שיוכל לצעוד במסלול המיוחד רק לו. ונזכור שכל אחד מאיתנו הוא הכי מיוחד בעולם וכשם שאין פרצופיהם דומים, כך אין מסלול חייהם דומה.

